

Fòrum del Talent Solsona i Cardona

Ponència "Propostes envers un nou model econòmic" d'Arcadi Oliveres

Dimecres 30 de Març de 2016 – Centre Cívic/ Casal de Joves de Cardona

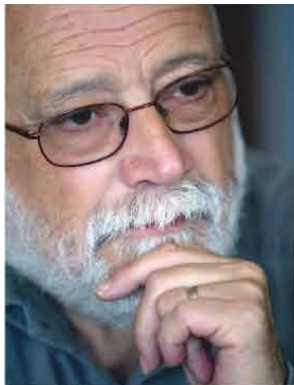
Participants

Prop d'un centenar de persones varen participar a aquesta sessió inaugural del Fòrum del Talent. Destacar que aproximadament la meitat eren de Cardona i l'altra meitat de Solsona i altres municipis del territori, com per exemple Olius, Riner, Vallmanya o Palà de Torruella.

Així mateix també cal destacar l'equilibri que hi va haver entre persones que venien d'empreses, administracions, entitats i veïns/es a títol individual.

Ponència "Propostes envers un nou model econòmic"

Arcadi Oliveres

Nascut a Barcelona l'any 1945, és economista, escriptor i professor titular d'Economia Aplicada a la UAB.

Destacat pel seu compromís i activisme en defensa dels drets humans, la pau, la justícia social i el desenvolupament, participant en múltiples organitzacions i moviments socials. També és impulsor a Catalunya de la banca ètica, el consum responsable i les formes d'economia solidària.

La conferència, al voltant d'una hora de durada, va partir de reconèixer el repartiment desigual de la riquesa en el món, fruit d'una globalització injusta. Des del replantejament de la idea d'economia, i afrontant-la a la realitat especulativa que ha adquirit aquesta en la modernitat, l'Arcadi desplega una multitud d'exemples de casos d'injustícia redistributiva, corrupció i especulació per reforçar el seu discurs de crítica i indignació. Amb el temps limitat, però carregat d'arguments, senyala algunes alternatives, com la *Taxa Tobin*, les cooperatives de treball, la justa recaptació d'impostos o la eliminació del pressupost de defensa. Relatem en les seves paraules algunes de les idees més importants expressades per ell:

Les dades facilitades en la reunió de la FAO a Roma, es senyala que 840 milions de persones pateixen gana al món i 100.000 moren cada dia. La mateixa organització va afirmar que **al món es produeixen prou aliments per cobrir les necessitats**.

Repartint bé les riqueses del món podríem tenir un nivell de vida digne, sempre que els més rics estiguéssim disposats a renunciar a algunes coses i els més pobres tinguessin la possibilitat de créixer. El que fa falta és que tinguem els mitjans adequats i la voluntat política que això es produeixi, però no estem demanant la lluna, no demanem que tothom tingui deu televisors, només demanem que tothom visqui amb dignitat, i això és possible.

Un ancià professor que viu a Bilbao, fa uns anys plantejava el següent: imaginem que tota la renda mundial estigués repartida per igual entre tots els habitants del planeta. Seria, per dir-ne d'alguna manera, una teòrica "renda per càpita mundial". Aquest professor del que parlo va calcular aquesta renda. I un cop calculada, es va preguntar en quin país hi havia una renda per càpita igual a aquesta. Aquest país va resultar

ser Portugal. És a dir, que si es repartís igualitàriament la renda mundial, a tot el món es viuria com a Portugal. La qual cosa vol dir que en el nostre món el problema fonamental no és que falti riquesa, sinó que aquesta riquesa està mal repartida.

Quan vaig posar els peus en una facultat d'economia, no com a professor sinó com a alumne, em van dir que l'economia era aquella ciència que intentava administrar els recursos escassos que ens donava la naturalesa, per transformar-los degudament. I amb aquesta transformació obtenir bens i serveis que siguin útils en la cobertura de necessitats humanes. Va ser la única definició que em vaig aprendre.

Hem pervertit completament **la idea d'economia**. Amb **l'especulació immobiliària**, però també amb l'especulació bursàtil. El muntant d'economia financera a nivell mundial supera en 41 vegades l'economia real. Aquesta especulació ha crescut en dos àmbits: l'immobiliari i el mobiliari. L'àmbit immobiliari ja el coneixem tots, el del totxo, que en un primer moment va anar molt bé, però va ser un mercat que es va saturar fins al punt que ara tenim 2 milions de pisos buits a l'Estat espanyol; per contra, tenim molta gent que dorm als caixers automàtics i, "com diu un amic meu, el caixer automàtic és la millor obra social de les caixes". Aquesta especulació, se suposa que s'eixugarà amb el rescat bancari. L'especulació mobiliària (sobre les divises, la borsa, etc.) ha crescut molt gràcies a internet.

Avui en dia es pot especular des de casa, per internet, i no hi ha cap límit a la lliure circulació de diner pel món. Puc tenir tota la meva fortuna per Tokyo pel matí, i a Nova York per la tarda. Això antigament no era tan senzill, s'havia de transportar físicament. Davant aquest canvi, no existeix cap autoritat al planeta que pretengui frenar aquesta especulació, que és la base de la crisi.

Quants diners van donar els estats als bancs? En total (donats o prestats de difícil retorn), 4 bilions 600.000 milions de dòlars. A l'Estat espanyol 230.000 milions d'euros fins ara. En aquesta situació, sense accés al crèdit, el problema de l'economia financera es converteix en un problema de l'economia real, perquè sense crèdit no es pot avançar, tant per al qui produeix com per al qui compra productes.

El 2008, després de la crisi, es va parlar però no es van fer, de **mesures per frenar aquesta especulació**. I que consti que estàvem advertit que aquests fluxos financers eren perillosos. James Tobin proposa que s'hauria de pagar impostos, un 1 per mil de la quantitat comprada o de la quantitat venuda a nivell financer. Tobin va calcular que si s'apliqués aquest impost (l'anomenada posteriorment **taxa Tobin**) l'especulació quedaria reduïda a la meitat i es recaptarien pel cap baix 200.000 milions de dòlars l'any, que, segons estimacions de l'ONU, servirien per eliminar la fam al món 4 vegades. Els parlaments belga, francès i canadenc han votat que no a la taxa Tobin. El Parlament Europeu va votar que sí a la taxa Tobin, bàsicament perquè no té capacitat per aplicar-la, és a dir, la seva decisió no serveix per a res. Fa tres anys el primer ministre Gordon Brown va dir que volia que la Gran Bretanya fos el primer país del món a aplicar la taxa Tobin. La mateixa tarda que va dir això, el secretari del Tresor dels EUA, Timothy Geithner, va sortir volant des del despatx d'Obama per dir-li a Brown que la taxa perjudicaria els EUA, quan la realitat és que a qui perjudicaria de veritat era als especuladors, com el mateix Geithner, que s'havia guanyat la vida a Goldman Sachs, un dels grups de banca d'inversió i valors més grans del món, fundat el 1869.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

Com a treballadors hauríem de tenir en ment el **repartiment del treball**, perquè la desocupació és ara per ara la primera causa de pobresa. La solució de l'atur no és aconseguir que s'instal·li entre nosaltres una fàbrica japonesa amb 25.000 llocs de treball, perquè no vindrà, i si ve serà a costa de tancar una fàbrica al Japó amb 30.000 llocs de treball. Tan sols cal haver llegit alguna novel·la de Dickens per saber que al començament de la revolució industrial es treballaven 16 hores diàries, després es van treballar 14, 12, després 10, i ara la jornada és de 8. I per ventura podem aturar la història? si jo ara parlés d'una jornada de 5 hores em dirien boig ... tan boig com si algú en temps de Dickens hagués parlat d'una jornada de 8 hores en lloc de 16. Però la realitat és que les màquines cada dia produeixen amb més rapidesa, i nosaltres no podem pensar en treballar sempre les mateixes hores, sinó que cal repartir aquest bé escàs que és el treball.

El treball ha de vetllar per no allunyar-se massa del capital. Per desgràcia, el capitalisme ha evolucionat de manera que el capital està cada vegada més lluny del treballador, de manera que les decisions del capital són més independents de la sort dels treballadors. Això produeix l'efecte pervers que abans, les empreses tancaven quan anaven malament, però avui dia tanquen anant bé. Una economia justa ha d'intentar coordinar ambdós interessos. I la millor manera de fer-ho, encara que no l'única, és la de les **empreses cooperatives**.

Com tothom sap, **una cooperativa uneix l'interès del capital i el del treballador**, perquè el cooperativista és al mateix temps treballador i capitalista. I hi ha de dir que una de les millors experiències cooperatives del món està ben a prop de nosaltres, a Mondragón, on es va crear una cooperativa el 1950, per iniciativa d'un sacerdot preocupat pels problemes socials. Avui dia és una empresa important, que ocupa a 60.000 treballadors en diversos sectors. Jo vaig tenir l'oportunitat de visitar la cooperativa Mondragón en l'any 83, quan travessaven un període de crisi. En aquell llavors la cooperativa comptava "només" amb 35.000 treballadors i, a causa de la crisi, l'empresa havia decidit suprimir 5.000 llocs de treball, per evitar la fallida. Es va exposar la decisió i seus motius en l'assemblea dels treballadors -per això és una cooperativa, perquè hi ha assemblea- i l'assemblea dels treballadors va decidir que, en lloc de reduir el 15% de la plantilla (que són els 5.000 llocs de treball que perillaven) es reduiria el 15% dels salaris. D'aquesta manera, es va repartir equitativament la càrrega de la crisi, en lloc de carregar amb ella el 15% del personal.

Ara tenim més possibilitats que mai de **conduir l'Estat del Benestar**, sempre que siguem capaços de produir les transformacions pertinents. El sistema de pensions suposa per a Espanya 115.000 milions d'euros cada any. Per contra, segons els inspectors d'Hisenda, el frau fiscal a l'Estat espanyol representa 93.000 milions d'euros. Si perseguissin aquests irresponsables i aconseguissin aquests milions, les pensions es podrien pujar més d'un 80%, que no estaria gens malament. Per tant, l'Estat del Benestar no fracassa, els que el fan fracassar són aquells indisciplinats que creuen que poden fer el que volen i burlar-se de la resta de la societat.

L'Arcadi ens situa en un moment dolorós per una banda, i per una altra esperançador perquè mai s'hagués pensat que les coses estessin tan a prop de ser canviades. La indignació és tal, que o canvien les coses, o encara serà pitjor. El Govern ens diu que l'Estat del Benestar ha fracassat perquè no hi ha diners. O bé no

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

ingressa prou o bé no gasta massa. El Govern espanyol no ingressa prou. L'important, però, és que els impostos es paguin, **l'evasió fiscal és molt greu** (93.000 milions d'IVA que no es paguen per part de 4 grups: el 26% el fa la gent normal –economia submergida–; el 74% restant: grans bancs, grans empreses i grans fortunes). Però gastar malament i pitjor és l'altre problema. **La despesa militar, estúpida i absurda**, és de 52 milions d'euros diaris per preparar la guerra, que enguany ha pujat en el pressupost fins a un 28%, mentre la resta de ministeris han retallat un 4% les previsions. Als bancs se'ls ha de deixar caure i als banquers portar-los a la presó. En canvi el Govern diu que els salva perquè tenen clients. Els clients avui per avui estan salvats a través del fons de garantia de dipòsits, que et paga els primers 100.000 euros que tinguis en qualsevol compte bancari. Hem de començar a pensar en les **cooperatives de crèdit** –com ja ha iniciat la CIC–, la banca pública, de la Generalitat o de la Catalunya independent, i la banca ètica. Encara que, ironitzà al final de la xerrada, "banca" i "ètica" són un oxímoron –una figura retòrica, variant de l'antítesi, que consisteix a posar de costat mots o unitats sintàctiques de sentit oposat–, com ara guerres humanitàries, apostes segures, intel·ligència militar, riscos controlats, versions definitives, etc.

Recull de reflexions i desitjos dels participants

Valors

Reflexions

- *Menys competir i més compartir.*
- *Recuperar els antics valors del treball: el sacrifici, l'esforç, la cooperació, l'entrega, la responsabilitat,...*
- *Primer ser millors persones.*
- *Abans de res, no podríem fer una mica d'autocrítica? En quin grau som culpables? Què i com podem millorar?*
- *Crear a l'Ajuntament un comitè ètic de seguiment de projectes i inversions amb representants dels diversos partits polítics i de les entitats socials.*

Desitjos

- *Jo somio que passem de les paraules a l'atreviment de portar ni que sigui una sola cosa de les que ha parlat l'Arcadi a la pràctica a la nostra vila.*
- *Aquest canvi de paradigma ha de ser possible. M'anima veure aquests joves que treballen pel canvi. Continuem la tasca!*

Economia

Reflexions

- *Rescatem persones i fem passar gana als bancs.*
- *Quins camins podem trobar per desfer-nos de l'especulació de bancs, polítics i grans empreses?*
- *Que les zones rurals no es vagin abandonant.*
- *A part dels bancs, cal també parlar de les elèctriques. També hi ha molt que dir.*
- *El treball s'ha desvinculat del seu valor social.*

Desitjos

- *El meu desig és que es creï una cooperativa per evitar l'abandonament de masies.*
- *Una nova economia amb pensions més dignes.*
- *M'agradaria poder confiar amb la gent, que l'honradesa fos el lema principal per la nostra societat!*
- *Jo somio que algun dia qui governi l'economia mundial no siguin els bancs sinó els ciutadans.*

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

- *Justícia econòmica.*
- *Així és com sempre hauríem desitjat veure'ns tots, cooperem tots els pobles junts, el nostre desig és continuar i arribar a un bon final.*

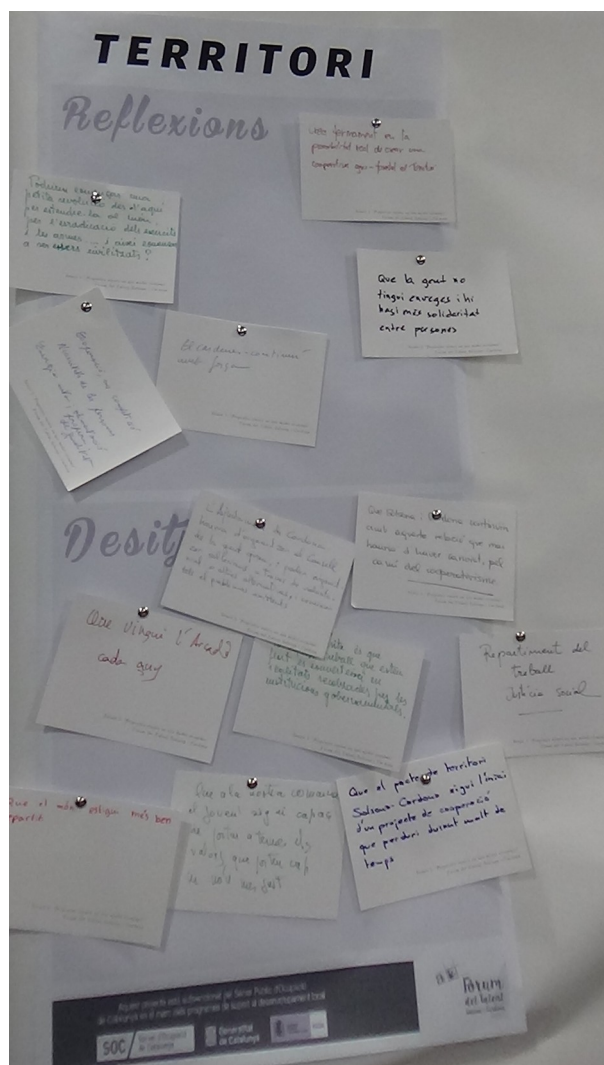
Territori

Reflexions

- *Podríem començar una petita revolució des d'aquí per estendre-la al món. Per l'eradicació dels exèrcits i les armes... i així començar a ser essers civilitzats?*
- *Crec fermament en la possibilitat real de crear una cooperativa agro-forestal al territori.*
- *Que la gent no tingui enveges i hi hagi més solidaritat entre persones.*
- *El Cardener continua amb força.*
- *Cooperació, no competició. Necessitats de les persones. Energia neta, alimentació propera i de qualitat.*

Desitjos

- *L'Ajuntament de Cardona hauria d'organitzar el Consell de la Gent Gran i poder organitzar solucions a través de voluntariat, o altres alternatives, i conèixer tots els problemes existents.*
- *Que vingui l'Arcadi cada any.*
- *Que Solsona i Cardona continuïn amb aquesta relació que mai hauria d'haver canviat, pel camí del cooperativisme.*
- *El meu desig és que tot aquest treball que esteu fent es converteixi en realitats recolzades per les institucions governamentals.*
- *Que el món estigui més ben repartit.*
- *Que a la nostra comarca el jovent sigui capaç de portar a terme els valors que porten cap a un món més just.*
- *Que el pacte de territori Solsona – Cardona sigui l'inici d'un projecte de cooperació que perdi durant molt de temps.*
- *Repartiment del treball. Justícia social.*

El Fòrum del Talent Solsona i Cardona és un projecte impulsat per l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona amb el suport tècnic de l'Arada, Creativitat Social SCCL.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local